

Kommunedirektørens forslag til innsparingstiltak 2025-2028

MIDTRE
GAULDAL

KOMMUNE

Innhold

Innledning.....	2
Oppsummering.....	5
Del 1: Effektivisering/utgiftsreduksjoner	6
Del 2: Tiltak med konsekvenser for tjenestetilbudet	7
Del 3: Strukturtiltak	7
Del 4: Utredningstiltak	8

Innledning

Omstillingsbehov

I denne oversikten presenterer kommunedirektøren en rekke tiltak for å tilpasse driften i kommunen til vedtatte økonomiske rammer. Oversikten består dels av tiltak som er iverksatt for å tilpasse driften til rammene, og dels hvilke tiltak som kommunedirektøren ser at kan gjennomføres i nær framtid. I tillegg presenteres forslag til utredningstiltak, det vil si der vi må jobbe mer med tiltakene for at det konkret kan tas stilling til iverksetting.

Utgangspunktet for denne listen med omstillings- og effektiviseringstiltak er at kommunestyret i Midtre Gauldal høsten 2023 vedtok å redusere enhetenes rammer med 18 mill. kr. i perioden 2024-2027. Dette vedtaket ble opprettholdt som en del av økonomiplanen for 2025-2028. I tillegg er det behov for ytterligere tilpasninger som følge av at regnskapet viser merforbruk i 2024, samt en vesentlig reduksjon i integreringsmidler (flyktninger).

Type tiltak

Tiltakene presenteres i fire hovedkategorier:

1. Effektivisering/kostnadsreduksjoner
 - a. Dette er tiltak som kan gjennomføres uten at det får vesentlige konsekvenser for tjenestetilbudet. For eksempel nedleggelse av MG-nytt.
2. Tiltak med konsekvenser for tjenestetilbudet
 - a. Dette er tiltak som man må påregne at vil gi konsekvenser for tjenestetilbudet. For eksempel kutt i stillinger på skoleområdet
3. Strukturtiltak
 - a. Dette er tiltak som innebærer strukturendringer i kommunens tjenestetilbud. For eksempel nedleggelse av en skole.
4. Utredningstiltak
 - a. Dette er tiltak som må utredes nærmere før de kan behandles politisk. Her jobbes det ut fra en antakelse om at det kan finnes økonomiske besparelser.

Tiltak i kategori 1-3 iverksettes så fort som mulig. Tiltak i kategori 4 må utredes nærmere.

Hvordan lese tiltakslistene

For det første; den økonomiske situasjonen er svært krevende. Omstillings- og effektiviseringstiltak er nødvendig for å få realistiske budsjetter, både i 2025, og 2026-2028. Kommunestyret har bestemt at vi skal bygge økonomisk handlingsrom. Det er nødvendig også fordi kommunens utfordringer blir større over tid, med bl.a. endringer i

folketall, endringer i befolknings sammensetning (flere eldre og færre barn og unge) mv. Per nå er disposisjonsfondet nesten oppbrukt. Det vil si at vi må gjennomføre tiltak og at vi må klare å holde de budsjetter som er vedtatt.

For det andre; Budsjettrammene må holdes, og det betyr at tiltak vi kommer til ikke skal gjennomføre, vil kreve at det iverksettes andre tiltak for å oppnå samme effekt. Som beskrevet under er dette et krevende arbeid, dels for at det ikke er så lett å finne nye tiltak, det tar tid å konkretisere tiltak og tiltakene har åpenbare konsekvenser.

For det tredje; Det er nå igangsatt en bred og åpen politisk prosess. Alle råd og utvalg skal uttale seg om denne innsparingsoversikten. Kommunedirektøren vil jobbe løpende med omstillings- og effektiviseringstiltak, og i prosessen vil det naturlig forsvinne noen tiltak og andre kommer inn. Det er derfor viktig at tiltakene som ligger i oversiktene ikke må leses som en uttømmende liste. Dette er også viktig å merke seg at alle tjenesteenhetene allerede har et budsjett i balanse for 2025, og det betyr at det allerede (innenfor det som administrasjonen har handlingsrom til) er iverksatt en mengde mindre tiltak for å unngå merforbruk.

For det fjerde; Omstillings- og innsparingstiltak betyr ikke nødvendigvis «sparing». Sparing er et begrep som peker på å sette til side penger, men det som er vår utfordring er å ikke bruke penger vi ikke har. I tillegg til effektiv bruk av hver krone, er bruken av utstyr og menneskelige ressurser (tidsbruk og organisering) noe som kommunedirektøren jobber med parallelt.

For det femte; I tillegg til alle tiltak og omstilling som skjer på utgiftssiden, må vi se på inntektssiden. Tiltak på dette området havner stort sett under utredningstiltak.

Til slutt: alle enheter har jobbet med tiltak (se omtale av prosessen under). Prosessene pågår ennå, og det betyr at noen enheter har kommet lengre enn andre i å konkretisere tiltak for å komme innenfor dagens budsjett. Samtidig er det ikke alle enheter som ennå har lagt inn tiltak for å dekke inn merforbruket fra 2024.

Hvordan jobber vi

Internt i administrasjonen jobbes det i tråd med et opplegg bestilt av kommunedirektøren i notat fra 25.11.2024. Kommunestyret er orientert om innholdet i dette. Det skal jobbes slik at vi ivaretar medvirkning og medbestemmelse. Det krever løpende dialog med tillitsvalgte/verneombud både på kommunenivået og ute i enhetene.

I alle deler av prosessene, både i administrasjonen, mellom politikk og administrasjon og ut mot innbyggerne, er det avgjørende at vi ivaretar *åpenhet*. Det vil si at alle tiltak er kjent for alle, og at før beslutninger tas så skal medvirkning ivaretas og handlingsrom/konsekvenser skal være belyst så godt som mulig.

Etter at vi har drevet i mange år med omstilling/effektivisering, så er det ikke lenger noen “gratis” eller “lette” tiltak ute i enhetene. Omstillingsoppdraget innebærer at tjenestene må omstilles gjennom effektivisering, justering av tjenestekvalitet og tilpassing av organisasjon/bemanning. Dette krever samtidig at vi håndterer situasjonen når det blir “støy” rundt tiltak. Og det blir nødvendig at vi på tvers av politikk og administrasjon klarer å ivareta *helhet og sammenheng*. Vi er én kommune og ett budsjett, og må se om ulike tiltak slår ut i andre tjenester.

Vi må også holde fast i at de økonomiske rammene må holdes.

Det vises til notatet fra kommunedirektøren og punkt 4 “Rammer og spilleregler”.

- Endring og omstilling krever utvikling, og at vi bygger en kultur for endringsforståelse og gjennomføring hos ansatte og ledere.
- Vi må være kunnskapsbasert, det vil si når vi gjør tøffe prioriteringer så vet vi hva vi prioriterer ned og konsekvensene.
- Folkevalgt styring og kontroll skal sikres gjennom hele prosessen og før iverksetting.
- Vi skal så langt som vi kan holde fast på satsingsområdene som er pekt ut: tidlig innsats, attraktivitet og positiv samfunnsbygging.
- Vi må øke vårt samarbeid og dialog med innbyggere, pårørende og frivillige.

Viktige forhold i styringen videre

I driften av enhetene videre legger kommunedirektøren følgende til grunn:

- Ansettelser: vi vil til hver enkelt stilling vurdere om den skal erstattes og hvilken kompetanse om ev skal rekrutteres.
- God budsjettstyring og god rapportering er avgjørende for administrativ og folkevalgt styring. Vi vurderer tiltak her for å øke kvalitet og presisjon i det vi gjør.
- Knappe budsjetter krever at terskelen for vikarbruk i alle enheter, vil øke.
- Vi skal løpende følge med i hvordan tiltak slår ut på tjenestekvalitet og brukeropplevelser. Dette kan vi bl.a. se på antall klager og serviceklager.
- Vi skal løpende følge med på sykefravær, arbeidsmiljø og indikatorer som sier noe om hvordan ledere og ansatte har det på jobb.
- Det er nødvendig å jobbe med forventningsavklaringer ut mot brukere/innbyggere og ansatte/ledere. Det vil si avklare hva vi kan få gjort med de ressurser vi har tilgjengelig.
- Vi må jobbe for å skape nye løsninger og nye modeller for å møte kommunens utfordringer. En del av dette er å invitere til samarbeid og partnerskap med lag/organisasjoner, til å utvikle løsninger sammen med kommunen.

Oppsummering

Forslåtte tiltak er fordelt slik mellom tjenesteområde og tiltakstype:

Tall i tusen

Område	Helårseffekt	Effekt 2025	Ramme 2025	Andel reduksjon
Folkevalgte og stab	2 370	1 450	52 449	4,5 %
Oppvekst	10 740	8 970	159 793	6,7 %
Pleie og omsorg	3 700	2 600	140 057	2,6 %
NAV, Helse og familie	2 690	2 440	75 307	3,6 %
Samfunnsutvikling og kultur	2 850	2 150	18 656	15,3 %
Eiendom og kommunalteknikk	9 050	8 100	22 388	40,4 %
Spesielle tiltak og tjenester	-	-	26 023	0,0 %
Finansielle transaksjoner	-	-	- 18 700	0,0 %
Sum tiltak	31 400	25 710	475 973	6,6 %

Tall i tusen

Type tiltak	Helårseffekt	Effekt 2025
Effektivisering/kostnadsreduksjoner	11 920	10 740
Konsekvenser for tjenestetilbudet	19 480	14 970
Strukturtiltak	-	-
Utredningstiltak	-	-
Sum tiltak	31 400	25 710

Del 1: Effektivisering/utgiftsreduksjoner

Tall i tusen

Tiltak nr.	Beskrivelse	Helårseffekt	Effekt 2025	Skjema-henvisning
1	Legge ned MG-nytt	50	50	1
2	Ikke utvide stilling som helsefaglig rådgiver fra 20% til 40%	270	270	2
3	Redusere kjøpte timer fra bedriftshelsetjenesten	200	-	3
4	Kutt i driftsutgifter oppvekst	1 000	1 000	4
5	Redusere ressurs tillitsvalgte	350	120	5
6	Tilpasse politisk drift til de økonomiske rammene	600	600	6
7	Privatisering av kommunale veier	300	-	7
8	Redusere tilskudd til private veier	250	-	8
9	Redusert vedlikehold og byggtjenester	4 500	4 500	9
10	Redusert vintervedlikehold	2 000	2 000	10
11	Redusert bruk konsulenter EKT	500	500	11
12	Redusert bruk konsulenter SUK	1 200	1 200	12
13	Redusere kjøp av eksterne tjenester SUK	450	450	13
14	Bytte ut sentralbordløsningen	250	50	14
	Sum tiltak	11 920	10 740	

Del 2: Tiltak med konsekvenser for tjenestetilbudet

Tall i tusen

Tiltak nr.	Beskrivelse	Helårseffekt	Effekt 2025	Skjema-henvisning
15	Kutt i stillinger skole	3 480	4 600	15
16	Kutt i to-språklig assistenter	1 760	1 270	16
17	Reduksjon i antall barnehageplasser	3 800	1 400	17
18	Kutt i bruk av vikarer oppvekst	700	700	18
19	Ingen vikarbruk staben	250	250	19
20	Omdisponere personalressurser SUK	1 200	500	20
21	Redusere skolehelsetjeneste	490	490	21
22	Avslutte midlertidig stilling psykologstilling	965	965	22
23	Redusert stilling 20 % logopedi	190	190	23
24	Reduksjon fysioterapeut 20 %	145	145	24
25	Reduserer vikarbruk i PLO	800	800	25
26	Redusere antall lærlinger	400	110	26
27	Drifte ØDH-seng	1 800	1 800	27
28	Nedbemanning flyktningeteam	750	500	28
29	Redusere utbetaling økonomisk sosialhjelp	150	150	29
30	Reduksjon bemanning natt	1 100	-	30
31	Kutt i bruk av vikarer EKT	200	200	31
32	Omdisponere personalressurser EKT	1 300	900	32
	Sum tiltak	19 480	14 970	

Del 3: Strukturiltak

Tall i tusen

Tiltak nr.	Beskrivelse	Helårseffekt	Effekt 2025	Skjema-henvisning
	Sum tiltak	-	-	

Del 4: Utredningstiltak

Tall i tusen

Tiltak nr.	Tiltak	Helårseffekt	Effekt 2025	Skjema-henvisning
33	Retaktsering eiendomsskatt			
34	Vurdere salg av aksjer			
35	Avklare barnehagestruktur på Støren			
36	Legge ned svømmehaller Singsås og Soknedal			
37	Forhandle rammeavtaler EKT			
38	Utleieboliger, avtaler og rutiner			
39	Interkommunalt samarbeid på planområdet			
40	Interkommunalt samarbeid på administrativt område			
41	Redusere åpningstid i barnehage og SFO			
42	Redusert bemanning staben			
43	Avvikle kantine rådhuset			
44	Reforhandle forsikringer			
45	Legge ned/ redusere kinotilbudet			
	Sum tiltak	-	-	